

กิจกรรมเสริมสร้าง/ส่งเสริมจริยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ นางศิริลักษณ์ พันธุ์บ้านแหลม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า พร้อมด้วยฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า ดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า ณ อาคารอเนกประสงค์หลังคาโค้ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเจ้า

โดยมีเนื้อหาการบรรยาย ดังนี้

"ศีล ๕" นับเป็นข้อปฏิบัติที่ชาวพุทธรู้จักกันดี สันสอนกันในสถาบันครอบครัว ไปจนถึงระดับชุมชน อีกทั้งยังสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง การปฏิบัติตามศีล ๕ จะช่วยให้ผู้ที่ยึดถือปฏิบัติ ตามหลักคุณธรรมพื้นฐานทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นผู้ประพฤติชอบ ปราศจากการถูกเบียดเบียนทำร้าย ครอบครวั สังคม องค์กร ประเทศชาติ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มิตรสหายรักใคร่ ผู้คนให้ความเคารพนับถือ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น และเป็นผู้ที่ครองสติด้วยความไม่ประมาท

"หลักธรรมาภิบาล" ในการทำงานในองค์กรจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย ๖ หลักการ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการ ไม่เลือกปฏิบัติ การไม่ทำตามอำเภอใจ การไม่ละเมิดกฎหมาย และการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่น ถือนั่นในคุณธรรมความดีงาม ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรมรวมถึงมีความซื่อสัตย์จริงใจ และยึดมั่นในความสุจริตคุณธรรมเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต ทั้งความประพฤติและจิตใจซึ่งแต่ละสังคมกำหนดและยอมรับปฏิบัติกัน เช่น ซื่อสัตย์ อดทน เมตตา กรุณา เสียสละ มีวินัย

๓. หลักความโปร่งใส คือ ความถูกต้อง ชัดเจน ปฏิบัติตามหลักการที่ควรจะเป็น รวมถึงการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องได้ รวมทั้งการให้ และรับข้อมูลที่เป็นจริงตรงไปตรงมาทันเวลาในระดับกิจการ

๔. หลักการมีส่วนร่วม คือ การให้โอกาสบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญรวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็น เพื่อรับคำแนะนำมาร่วมวางแผน และปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับสังคม ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลากหลายและมีความคิดเห็น ที่แตกต่าง หลักการมีส่วนร่วมจะช่วยประสานความคิดเห็นหรือความต้องการที่แตกต่างกัน เพื่ออยู่บนพื้นฐานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

๕. หลักความรับผิดชอบ คือ ความรับผิดชอบในงานของตน ความรับผิดชอบต่อภาระทำ ของตนเอง รวมถึงการตระหนักและสำนึกในสิทธิและหน้าที่

๖. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระดับบุคคล ความคุ้มค่า เทียบเคียงได้กับความประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ในระดับกิจการ คือ การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดหรือเกิดมูลค่ามากที่สุด

การเป็นผู้ปฏิบัติงานให้บริการประชาชนที่ดี การสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นเป็นเรื่อง สำคัญ โดยปกติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสวมใส่ชุดข้าราชการสีกากี สีกากีเป็นสีของดิน เมื่อเประอะเปื่อนอะไรก็จะ มองไม่เห็น ฉะนั้น จึงเป็นที่มาของสีกากี นอกจากนี้ ความหมายของสีกากีที่เป็นสีของดิน เป็นสีที่เรียกว่าพลัง ของแผ่นดิน ตรงกับพระนามของในหลวง ภูมิพลฯ รัชกาลที่ ๙ ฉะนั้น ข้าราชการทุกคนจึงเปรียบเสมือนเป็น พลังของแผ่นดิน พลังของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว " เดิมประเทศไทยปกครองระบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นราชาธิปไตยรูปแบบหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์มีอำนาจสิทธิ์ขาดสูงสุด ต่อมาปกครอง ในระบบประชาธิปไตย ข้าราชการจึงเข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติงาน "ข้าราชการ" หมายถึง "คนที่ทำงานของ

พระราชฯ" จึงมีหน้าที่อันสำคัญในการช่วยเหลืองานของพระราชฯเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชน หน่วยงานรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุดก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรู้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น มากที่สุด การทำงานปฏิบัติดีจะได้รับการยอมรับ แม้ผ่านไปก็ปีความดีก็ยังอยู่ การปฏิบัติงานจึงต้องมีคุณธรรม ในการทำงาน มีธรรม มีศีล มีความรู้ ดังคำที่ว่า

“อันคนดี	มิใช่ดี	เพราะมีทรัพย์
มิใช่นับ	โคตรเหง้า	เผ่าพงศ์
อันคนดี	ดีด้วยการ	งานนานา
มีวิชา	และศีลธรรม	ประจำใจ”

กุศโลบายการอยู่ร่วมกันให้มีความสุข มีอยู่ว่า

ปากจุ คือ พูดน้อย พูดในสิ่งที่มีประโยชน์ ต่อตัวเองและคนอื่น พูดในสิ่งที่ควรพูด อย่าพูด โดยไม่คิด

หูกว้าง คือ ฟังให้มาก ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ฟังหูไว้หู อย่าเชื่อคำยุยงให้แตกสามัคคี

ตาโต คือ ดูให้ถี่ถ้วน มองให้ทะลุทะลวง ให้เห็นชัดอย่าว่าม

ใจเป็น คือ บางครั้งต้องแกล้งโง่ หากโง่ไม่เป็น เป็นใหญ่ยาก แต่ถ้าโง่มาก ก็ยากจะเป็น บางอย่างไม่ต้องรู้ทั้งหมด

อย่าทำตัวให้เหมือนน้ำเต็มแก้ว คือ แก้วน้ำที่ไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชีวิต พอใจ และ ยึดติดกับสิ่งเดิม หรือ สิ่งที่มีอยู่ ในขณะที่การทำตัวเป็นน้ำเต็มแก้ว

ในการทำงานหากต้องการให้คนสามารถนั่งในหัวใจของคนได้ “พฤติกรรมกับคำพูด ต้องตรง” ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี การทำงานจึงสมบูรณ์ รู้จักฟัง เคารพสิทธิของเค้า ให้เกียรติคนอื่น จะได้รับความสนับสนุนร่วมมือ ร่วมใจจากทำฝ่าย ต้องอาศัย ดังนี้

ความคาดหวัง	ต้องปฏิบัติตน
หากต้องการให้คนอื่นมีกำลังใจ ช่วยเหลืองานเรา	ประพฤติตนให้เป็นคนดีที่สุด
หากต้องการให้คนจงรักภักดี	มีความซื่อตรงในหน้าที่ของตนเอง
หากต้องการให้คนอื่นเคารพนับถือ	ต้องมีเมตตาต่อเค้ายอย่างแท้จริง
หากต้องการให้คนอื่นอยู่กับเราตลอดไป	ต้องอาศัยความกรุณา มีน้ำใจ
หากต้องการให้คนอื่นมีขวัญในยามทุกข์ใจ	ต้องหนักแน่น

บางคนอาจจะลื้ม แต่อย่าท้ออย่างถอย คนเราจะต้องมีความอดทนไม่ท้อไม่ถอย ต้องมัน ทำความดีตลอด “ตั้งต้นไฟในประเทศจีน เมื่อเจอพายุหิมะลาคันจะราบกับพื้นไม่ตั้งต้น หากไม่ราบไปกับพื้น อาจทำให้โคนลงมาแบบถอนรากถอนโคน ในระหว่างที่นอนรับกับพื้น ได้รับอาหารอยู่ ได้ฝึกฝนตนเอง ให้แข็งแรง เมื่อหิมะละลาย ต้นไฟจะผุดขึ้น และโตขึ้นกว่าเดิม” ดังนั้น คนเราจึงต้องมีความอดทน ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ ดังคำสอนที่ว่า

๑. ธรรมดา หมายความว่า ความอดทน ยึดแน่นแจ่มใส กล้าได้กล้าเสีย
๒. ซาคริยะ หมายความว่า ความตื่นตัว ไหวทันต่อเหตุการณ์ มีสัญชาตญาณ ตื่นตัว ตื่นตา ตื่นใจ แต่ไม่ใช่ตื่นตูม ตื่นเต้น หรือตื่นข่าว
๓. อุฏฐานะ หมายความว่า ขยัน ผู้นำต้องมีความขยัน ไม่ท้อแท้ ไม่ท้อถอย หนักเอาเบาสู้ มีความอดสาหัส ตั้งใจต่อการทำงาน
๔. สังวิภาคะ หมายความว่า มีความเอื้อเพื่อ รู้จักแบ่งงาน กระจายตำแหน่งงาน ไม่ยึดเอาไว้คนเดียว ไม่เก็บงานเอาไว้คนเดียว ต้องรู้จักแบ่งงาน กระจายหน้าที่
๕. พญา หมายความว่า มีเมตตา กรุณา ต่อผู้อื่น ไม่โหดร้าย ยามผิดพลาดรู้จักให้ออกสว่สว่ให้โอกาส
๖. อิกขนา หมายความว่า ตรวจสอบ ตรวจตรา ตามติดตามผลงานหรือการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ถือ คติที่ว่า “งานดี สำคัญที่ใจ งานยิ่งใหญ่สำคัญที่คน”

คุณสมบัติหรือคุณธรรมของผู้ปฏิบัติงาน เค้าถอดเป็นกลอนได้ ดังนี้ “สัทวาผู้นำดี ดุทีไหน ดุทีใจมีธรรม ประจำจิต หนึ่งอดทนยึดแน่น แจ่มเป็นนิจ สองมีคิดริเริ่มตื่นตูมตื่นตัว สามเป็นผู้ขยันหมั่น ทำกิจ สี่พินิจมอบงานการให้ทั่ว ห้ามีเมตตาธรรมประจำตัว หกตรวจทั่วงานที่มอบชอบทำเอย”

หากเราจะประมวลให้จำง่าย ผู้นำต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. รู้งานดี คือ เข้าใจงาน รู้ลึกซึ้ง ไม่ใช่รู้แบบงู ๆ ปลา ๆ แล้วตอบคำถามไม่ได้
 ๒. ดังกวีที่ว่า “อันความรู้รู้กระจ่างเพียงอย่างเดียว แต่ให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล คงจะชัก เชิดชูฟูสกนธ์ ถึงคนจนพงศ์ไพร่คงได้ดี”
 ๓. ทำหน้าที่ คือ ทำหน้าที่ไม่บกพร่อง ป้องกันความผิดพลาด พึงปฏิบัติตามคุณธรรมที่ว่า พึงใคร่ครวญให้รอบคอบ ตรวจสอบก่อนและหลังทำ
 ๔. ต้องสุจริต คือ ความบริสุทธิ์ สะอาด ยุติธรรม พิสูจน์ได้ ตรวจสอบได้
 ๕. มีมิตรสัมพันธ์ เข้าได้กับผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น
 ๖. รู้ว่างานคือชีวิต ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ รับผิดชอบ เพื่อผลคือความสำเร็จก้าวหน้า
- ดังคำเปรียบเปรย “ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน ค่าของงาน อยู่ที่การกระทำ ค่าของการกระทำอยู่ที่ทำดี ค่าของความดี อยู่ที่ดีมีศีลธรรม”

มีหลวงพ่อบ้านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “เวลาเราไปโรงเรียนให้ครูเป็นคนสอน ถ้าครูสอนไม่ได้ ให้พระสอน ถ้าพระสอนไม่ได้ให้ในคุสอน ถ้าในคุสอนไม่ได้ก็ให้นรกไปสอน เพราะในนรกไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีความยุติธรรม”

คนเราต้องทำความดี ในการทำความดีเราต้องกล้าเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ บางคนทำความดี มักมีอุปสรรค ดังคำที่ว่า “มารไม่มี บารมีไม่เกิด” คนเราจะทำความดีบางครั้งก็ต้องเจอกับอุปสรรคบ้าง ต้องเสียสละ สู้กับอุปสรรค เรียกว่าเสียสละสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม “ถ้าเห็นแก่ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่กว่า เพราะสละสุขเล็กน้อย นักปราชญ์ที่ต้องสละสุขเล็กน้อยเพื่อสุขที่ยิ่งใหญ่กว่า” กล่าวในทางธรรม สุขที่ยิ่งใหญ่กว่าคือ การบริณพพาน คือการตัดกิเลส อย่างสิ้นเชิง หากเราต้องการความสุขชั้นบริณพพาน ก็ต้องสละ

ความสุขที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งความสุขเล็กน้อยในชีวิต เช่น พระเจ้าชายสิทธัตถะ ทรงสละราชสมบัติออกผนวช เป็นสมณะ ไม่ยอมรับราชสมบัติ เพื่อออกแสวงหาความสุขที่ยิ่งใหญ่ นั่นคือการเป็นพระพุทธเจ้า กล่าว ในทางโลกความสุขของคนส่วนร่วมสำคัญกว่าความสุขของส่วนตัว เพราะแต่ละคนย่อมหนีไม่พ้น กฎไตรลักษณ์ คือ

- อนิจจัง แปลว่า ความไม่เที่ยง มีความหมายว่า สิ่งทั้งหลายมีลักษณะเปลี่ยนแปลงเสมอไป ไม่มีความคงที่ตายตัว

- ทุกขัง แปลว่า เป็นทุกข์ มีความหมายว่า สิ่งทั้งปวงมีลักษณะที่เป็นทุกข์ มองดูแล้วน่าสังเวช ทำให้เกิดความทุกข์ใจแก่ผู้ที่ไม่มีความเป็นอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งนั้น ๆ

- อนัตตา แปลว่า ไม่ใช่ตัวตน/ดับไป หมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีความหมายแห่งความเป็นตัวตน ไม่มีลักษณะอันใดที่จะทำให้เรายึดถือได้ว่าเป็นตัวของเรา

แต่หากเราได้สร้างประโยชน์ส่วนร่วมไว้จะทำให้คนอื่นได้รับประโยชน์มากยิ่งขึ้น เวลานานไป ผู้คนจะยังคงพูดถึงกล่าวขาน เป็นชื่อเสียงแก่งศ์สกุล คนที่เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน สามารถทนต่อความลำบาก เพื่อสร้างสรรค์คุณงามความดี บุคคลที่เป็นต้นแบบในเรื่องนี้ คือท่าน มหาตมะ คานธี ซึ่งท่านได้เสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์สุขของประเทศอินเดีย เดิมท่านเป็นผู้นำอินเดียในยุคหนึ่ง เป็นลูกคนรวย มีเงินทองมากมาย สามารถเดินทางไปทั่วโลก จบนิติศาสตร์บัณฑิตจากประเทศอังกฤษ และกลับมาประเทศอินเดีย แต่ในสมัยนั้นประเทศอินเดียอยู่ในการปกครองของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจ ถ้าอาณานิคม โดยฐานะของท่านมหาตมะ คานธี สามารถจะเดินทางไปไหนก็ได้เพราะมีเงินมากมาย แต่เมื่อท่านหันกลับไปดูประชาชนในประเทศของเค้า ยากลำบาก ถูกข่มขู่ เค้าจึงคิดว่าถ้าเราจะมีสุขคนเดียวที่บ้านไม่ได้ เราต้องสละความสุขส่วนตัว เพื่อความสุขส่วนรวม จึงได้สละทรัพย์สินสมบัติทั้งหมด ช่วยเหลือประชาชน และนำประเทศอินเดียได้รับเอกราช จากประเทศอังกฤษ ปกดีท่านมหาตมะ คานธี ชอบอ่านหนังสือประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษ ต่อมาได้คิดว่าทำไมต้องอ่านประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษ จึงได้หันมาอ่านประวัติศาสตร์ของประเทศอินเดีย ศึกษาตำราเกี่ยวกับศาสนา ท่านมหาตมะ คานธี เป็นผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังมีพระบาลีบทหนึ่งที่ว่า “พึงสละทรัพย์ เพื่อรักษาอวัยวะ พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เมื่อเล็งเห็นประโยชน์สูงสุด พึงสละทั้งอวัยวะ และชีวิตเพื่อรักษาธรรมไว้” คนเราเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย อวัยวะชำรุดเสียหาย ต้องซ่อมแซม ต้องสละทรัพย์เพื่อรักษา แต่หากอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งกลายเป็นพิษ จำต้องตัดทิ้ง เช่น ตัดแขนตัดขา เพื่อรักษาชีวิตไว้ เราจำต้องตัดอวัยวะเพื่อจะรักษาชีวิตไว้ซึ่งอุดมการณ์สูงสุด ที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม จำต้องรักษาธรรม สามารถสละทรัพย์ อวัยวะ ชีวิต เพื่อรักษาธรรม จำเป็นต้องเสียสละอันยิ่งใหญ่

พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการเอาชนะความชั่วด้วยความดี ดังที่พุทธองค์ได้กล่าวไว้ว่า “พึงชนะความโกรธด้วยความความไม่โกรธตอบ พึงชนะความร้ายด้วยความดี พึงชนะคนตระหนี่ ด้วยการให้ พึงชนะคนพูดเหลวไหล ด้วยคำจริง” การเสียสละอันยิ่งใหญ่ต้องใช้ความอดทนอย่างสูงเพื่อประโยชน์แก่คนทั้งหลาย ขอให้ท่านทั้งหลายนำหลักการดำเนินชีวิตไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม เพราะฉะนั้นการอนุเคราะห์สงเคราะห์กันนั้นในทางพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่ทำให้มนุษย์และสังคมอยู่ด้วยกันอย่างผาสุก เช่น สังคหวัตถุ ๔ ประการ ประกอบด้วย

๑. ทาน คือ การให้ แบ่งปันสิ่งของของตนแก่ผู้ควรให้ปัน การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการให้สิ่งของที่มีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ได้มาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นจริงด้วย

๒. ปิยวาจา คือ การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น พูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดจนให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานอย่างยิ่ง

๓. อตถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ห่มเทแรงกาย แรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา

๔. สมานัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้มิให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้อื่นอื่น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กร

คุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ หากเกิดขึ้นกับตนเอง และสังคมแล้วก็จะมีแต่ความสุข ชี้ให้เห็นว่าเราไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จะอยู่ในชุมชนหรือสมาคมไหนก็แล้วแต่ก็ย่อมจะมีความสุข

พระบรมราชาวาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย คราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี คุณธรรม ๔ ประการ ประกอบด้วย

๑. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม

๒. การรู้จักข่มใจ ฝึกตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดี

๓. การอดทน อดกลั้น อดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์ สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

๔. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามมีให้เกิดขึ้น และปลูกฝังให้เจริญงอกงาม ก็จะบังเกิดความสงบสุข แก่ประเทศชาติ ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ความสุขส่วนตัวเรียกว่าความสุขเล็กน้อย ความสุขของชุมชนหรือของราษฎรหรือของส่วนรวมชื่อว่าความสุขอันไพบูรณ์ ธรรมตามนุษย์เรานั้นมีอายุสั้นนัก เพราะฉะนั้นควรจะเริ่มชวนช่วยบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมแล้วโลกจะตั้งอยู่ได้ถ้าไม่ขาดธรรม และธรรมจะเจริญไม่ได้ถ้าไม่อาศัยโลก ประเทศชาติจะดำรงอิสรภาพอยู่ได้ก็ต้องอาศัยพระมหากษัตริย์ เมื่อทราบเช่นนี้แล้วผู้หวังเจริญวัฒนาสถาพรแห่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เราจึงควรสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม กล่าวคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กล่าวคือเป็นผู้ยินดี พอใจ ในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยที่สุจริตแม้ชีวิตของตนก็เสียสละให้ได้ เมื่อปฏิบัติได้ดังนี้ ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้เสียสละประโยชน์สุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

พระราชโอรส พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ พระราชทานไว้เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ ความว่า “งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงประโยชน์ของประเทศไทย และประชาชนทุกคน ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้อ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอดทนเสียสละ และด้วยความจริงใจ โดยถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกัน และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศไทยและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป”

จึงขอให้บุคลากรทุก ๆ ท่าน ให้ยึดมั่นในความดี ดังเกลือรักษาซึ่งความเค็ม